

O‘ZBEKISTON SUG‘URTA BOZORI

VOL. 3 ISS: 1 (2026)

INSURANCE MARKET OF UZBEKISTAN СТРАХОВОЙ РЫНОК УЗБЕКИСТАНА

INSURANCE

№	MUNDARIJA	Page
1.	SUG'URTA XIZMATLARI BOZORINI MODERNIZATSIYA QILISH VA UNING QAMROVINI OSHIRISH YO'LLARI <i>Adilova Gulnur Djurabayevna</i>	4
2.	AGROSANOAT MAJMUIDA SUG'URTALANGAN OB'EKTAR HOLATINI MONITORING QILISHDA RAQAMLI GAT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI <i>Yadgarov Akram Akbarovich</i>	7
3.	MAMLAKAT ICHKI INVESTITSION IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA SUG'URTA KOMPANIYALARI INVESTITSION FAOLIYATINING ROLINI OSHIRISH MASALALARI <i>Kenjayev Ilhom G'iyozovich</i>	11
4.	SUG'URTA KOMPANIYALARI MOLIVAVIY HOLATINI BAHOLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH <i>Xattabov Murodulla Batirovich</i>	15
5.	SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI BOSHQARISH TIZIMI <i>Xolbayev Azamat Yuldashovich</i>	20
6.	MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIVAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH <i>Abdusattarova Dildora Bohodirovna</i>	25
7.	O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY SOHA XARAJATLARINI MOLIVALASHTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI <i>Rashidova Guzal Abduvohidovna, Xamroyev Mexroj Sirojxonovich</i>	29
8.	KORXONALAR MOLIVAVIY NATIJALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLASHTIRISH TIZIMINING ROLI <i>Musaxonzoda Ikromjon Sobirxon o'g'li, Faxriddinov Bekzodbek Faxriddin o'g'li</i>	32
9.	TIJORAT BANKLARI KREDIT PORTFELINI BAHOLASHDA RISKLAR VA DIVERSIFIKATSIYANING O'RNI <i>Toshtemirov Doston O'ktam o'g'li</i>	36
10.	ECONOMIC SECURITY OF COMMERCIAL BANKS: CONCEPTUAL FOUNDATIONS AND THREAT MITIGATION FRAMEWORK <i>Agzamov Avazon Talgatovich, Malikova Dilrabo Muminovna</i>	40
11.	ШАФФОФ ИНВЕСТИЦИОН МУХИТНИ ЯРАТИШГА ҚАРАТИЛГАН ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ <i>Имомов Хамдилла Хамдамович</i>	44
12.	TURIZM KORXONALARIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISH MASALALARI <i>Axrorov Zarif Oripovich</i>	47
13.	ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ЭКОНОМИКУ <i>Эргашева Юлдуз</i>	50
14.	O'ZBEKISTONDA TRANSPORT LOGISTIKASI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH SAMARADORLIGI <i>Xamdamov Shoh-Jaxon Raxmat o'g'li, Fozilova Shaxloxon</i>	52
15.	YURIDIK SHAXSLAR MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI <i>Agzamov Avazxon Talgatovich</i>	55
16.	JISMONIY SHAXSLARNING DAROMADLARINI SOLIQQA TORTISH TARTIBI VA UNING NAZARIY ASOSLARI <i>Bobomurotova Manzura Panji qizi</i>	58
17.	O'ZBEKISTON SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA RISKLARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO STANDARTLARNING O'RNI VA AHAMIYATI <i>Xasanov Farrux Ravshanovich</i>	62

“O‘ZBEKISTON SUG‘URTA BOZORI” JURNALI TAHRIR KENGASHI A‘ZOLARI

1. Teshabayev To‘lqin Zakirovich (Kengash raisi, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor).
2. Maqsudov Davron Sanjarxo‘jayevich (Kengash raisi o‘rinbosari, Istiqbolli loyihalar milliy agentligi direktori o‘rinbosari).
3. Azimov Rustam Sadikovich (“O‘zbekinvest” eksport-import sug‘urta kompaniyasi” AJ bosh direktori, iqtisodiyot fanlari doktori).
4. Mehmonov Sultonali Umaraliyevich (Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti prorektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor).
5. Abdurahmonova Gulnora Qalandarovna (Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti prorektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor).
6. Sindarov Sherzod Egamberdiyevich (Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti prorektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor).
7. Zakirov Latif Xamidullayevich (Moliya vazirligi huzuridagi TKFJMS qoshidagi To‘lovlarni kafolatlash jamg‘armasi direktori).
8. Xalilov Oybek Nasirovich (O‘zbekiston sug‘urta bozori professional ishtirokchilari uyushmasi kengashi raisi).
9. Qurbonov Xayrulla Abdurasulovich (TDIU Xalqaro va milliy reytinglar bilan ishlash markazi rahbari, dots.).
10. Quldoshv Qamariddin Mansurovich (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida professori, DSc, bosh muharrir).
11. Zaynalov Jahongir Rasulovich (Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Moliya” kafedrasida mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, prof.).
12. Shennayev Xojayor Musurmanovich (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida mudiri, DSc, prof.).
13. Boyev Xabibullo Ismoilovich (TDIU “Sug‘urta ishi” kafedrasida professori, iqtisodiyot fanlari doktori).
14. Ortiqov Furqat A‘zamjonovich (“Kafil Sug‘urta” AK sug‘urta kompaniyasi direktorlar kengashi raisi).
15. Nurullayev Abdulaziz Sirojiddinovich (O‘zbekiston madaniyat va san‘at instituti professori, i.f.n. dots.).
16. Merident Randles (FSA, MAAA. Principal & Consulting Actuary. Katta maslahatchi, UNDP-Milliman Global Actuarial Initiative).
17. Ong Xie (FIA, FSAS. Dastur menejeri, UNDP-Milliman Global Actuarial Initiative. Olmosh: She/Her).
18. Hasanov Xayrulla Nasrullayevich (TDIU Besh tashabbus markazi rahbari, i.f.b.f.d.).
19. Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich (TDIU “Moliya bozori va sug‘urta” kafedrasida mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori).
20. Mutalova Dilorom Maxamadjanovna (TDIU “Soliqlar va soliqqa tortish” kafedrasida professori, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori).
21. Imomov Hamdilla Hamdamovich (TDIU “Korporativ moliya va qimmatli qog‘ozlar” kafedrasida professori v.b., falsafa fanlari doktori).
22. Kenjayev Ilxom G‘iyozovich (TDIU Magistratura bo‘yicha dekan o‘rinbosari, i.f.b.f.d., dots.).
23. Yadgarov Akram Akbarovich (TDIU “Yashil iqtisodiyot” kafedrasida professori v.b., iqtisodiyot fanlari doktori).
24. Yuldashev Obiddin Toshmurzayevich (TDIU “Sug‘urta” kafedrasida professori v.b. i.f.d.).
25. Samadov Asqarjon Nishonovich (TDIU “Marketing” kafedrasida dotsenti, universitet Kengashi kotibi, fanlar nomzodi).
26. Baratova Dinara Alisherovna (TDIU “Sug‘urta” kafedrasida dotsenti, t.f.n. kotib).
27. Qarshiyev Daniyar Eshpo‘latovich (TDIU “Sug‘urta” kafedrasida dotsenti, i.f.n., bosh muharrir).
28. Nomozova Qumri Isoyevna (Bank-moliya akademiyasi dotsenti, PhD).
29. Hamdamov Shoh-Jahon Raxmat o‘g‘li (TDIU “Korporativ moliya va qimmatli qog‘ozlar” kafedrasida dotsenti, i.f.n.).
30. Maxmudov Samariddin Baxriddinovich (TDIU “Korporativ moliya va qimmatli qog‘ozlar” kafedrasida dotsenti, i.f.n.).

O'ZBEKISTON SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA RISKLARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO STANDARTLARNING O'RNI VA AHAMIYATI

Xasanov Farrux Ravshanovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, (PhD)

E-mail: f.xasanov@bk.ru

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi sug'urta tashkilotlari faoliyatida risklarni boshqarishni takomillashtirishda xalqaro standartlarning o'rni va ahamiyati tadqiq etiladi. Tadqiqotning dolzarbligi milliy sug'urta bozorining global moliyaviy jarayonlarga integratsiyalashuvi sharoitida riskka yo'naltirilgan yangi tartibga solish modeli va standartlarining joriy etilishi bilan belgilanadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi xalqaro standartlarning O'zbekistondagi sug'urtalovchilarning risklarni boshqarish tizimi sifatiga ta'sirini baholash hamda sug'urta faoliyatini tartibga solish bo'yicha vakolatli davlat organi va bozor ishtirokchilari uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Kalit so'zlar: risklarni boshqarish, ERM, ORSA, IFRS 17, Solvency II, sug'urta bozori, xalqaro standartlar.

Abstract: The article examines the role and significance of international standards in improving risk management in the activities of insurance organizations of the Republic of Uzbekistan. The relevance of the study is driven by the transformation of the national insurance market under the conditions of integration into global financial processes and the introduction of new risk-based regulatory standards. The purpose of the research is to assess the applicability and expected impact of international standards on the quality of the risk management system of insurers in Uzbekistan, as well as to formulate practical recommendations for the regulator and market participants.

Keywords: Risk Management, ERM, ORSA, IFRS 17, Solvency II, Insurance Market, International Standards.

Абстрактный: В статье исследуется роль и значение международных стандартов в совершенствовании управления рисками в деятельности страховых организаций Республики Узбекистан. Актуальность работы обусловлена трансформацией национального страхового рынка в условиях интеграции в глобальные финансовые процессы, введения новых риск-ориентированных стандартов модели регулирования. Целью исследования является оценить применимость и ожидаемое влияние международных стандартов на качество системы риск-менеджмента страховщиков Узбекистана и сформулировать практические рекомендации для регулятора и участников рынка.

Ключевые слова: управление рисками, ERM, ORSA, IFRS 17, Solvency II, страховой рынок, международные стандарты.

Kirish (Введение/Introduction).

Moliyaviy bozorlarning tezkor transformatsiyasi va milliy sug'urta tizimlarining o'zaro bog'liqligining ortib borayotgan sharoitida xalqaro tartibga solish va risklarni boshqarish standartlari sug'urta tashkilotlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash hamda sug'urtalanuvchilar manfaatlarini himoya qilishning asosiy vositasiga aylanmoqda. Rivojlanayotgan moliyaviy bozorga ega mamlakatlar qatoriga kiruvchi O'zbekiston Respublikasi uchun xalqaro nazorat va boshqaruv amaliyotlarini joriy etish hamda moslashtirish nafaqat milliy qonunchilikni global talablar bilan muvofiqlashtirish texnik vazifasini, balki investorlar ishonchini oshirish, sug'urta bozori qamrovini kengaytirish va xalqaro moliyaviy zanjirlarga integratsiyani kuchaytirishning strategik omilini ham ifodalaydi. Shu omillar majmuasi O'zbekiston sug'urta sektorida xalqaro standartlarning risklarni boshqarish tizimlarini takomillashtirishdagi rolini o'rganish zarurligini asoslaydi.

Maqolada O'zbekiston sug'urta tashkilotlarida risklarni boshqarish tizimini takomillashtirishda xalqaro standartlarning o'rni va ahamiyatini o'rganish hamda ularni milliy nazorat va korporativ tizimiga moslashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish maqsad qilingan. Bu borada O'zbekiston bozorining institutsional, iqtisodiy va operatsion xususiyatlarini hisobga olgan holda xalqaro standartlarni bosqichma-bosqich moslashtirish bo'yicha aniq amaliy choralar taklif etilgan.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili (Обзор литературы/Literature review). Sug'urta tashkilotlari faoliyatida risklarni boshqarishni takomillashtirishda xalqaro standartlarning o'rni va ahamiyati masalasi turli yondashuvlar asosida o'rganilgan.

Sistematik sharhlar va empirik tadqiqotlar ERM (Risklarni korporativ boshqaruv)ning sug'urtalovchilarning barqarorligiga

ta'sirining ikki tomonlama xarakterga ega ekanligini ta'kidlaydi. Masalan, Kumar va boshq. ERM bo'yicha tadqiqotlar asosan AQSh va Yevropada jamlanganini ko'rsatadi hamda ERM va ichki nazorat amaliyotlari o'rtasidagi yaqin bog'liqlikni ajratib ko'rsatadi, shu bilan birga, xavf madaniyati va himoyaning uchta liniyasi bo'yicha tadqiqotlardagi bo'shliqlar qayd etiladi. [4].

Metodik xarakterdagi tadqiqotlar (Aigner va boshq.) ORSA (O'z risklari va to'lov qobiliyatini baholash)ning amaliy tarkibiga senariylarni tanlash, stress-test usullari va o'z risk baholash modellari orqali amalga oshirilishiga e'tibor qaratadi. Ushbu ishlar ORSA jarayoni strategiya, risklarni boshqarish va regulyator talablari o'rtasidagi bog'lovchi vosita ekanligini ta'kidlaydi, ammo uning qiymati senariylar, ma'lumotlar va taxminlarning sifatiga bog'liq ekanligi qayd etiladi. [5].

Professional hamjamiyatlar va assotsiatsiyalarning (NAIC, SOA) amaliy hisobotlari ORSAni joriy etish, risklarni miqdoriy va sifatli tahlil qilish usullari hamda natijalarni tashqi va ichki manfaatdor tomonlarga oshkor qilish bo'yicha yo'riqnomalarni taqdim etadi. [6].

MDH mamlakatlari adabiyoti avvalo xalqaro standartlarni (ayniqsa IFRS 17) milliy amaliyotga moslashtirish, o'tish metodologiyasi muammolari, kadr va dasturiy ta'minot yetishmovchiligi hamda regulyator qarorlariga bo'lgan ehtiyojga e'tibor qaratadi. S. Abdusaidov ishida IFRS 17 ga o'tish muammolari ta'kidlanadi, bular buxgalteriya modelini transformatsiya qilishga tayyorgarlik, IT tizimlarini sozlash, xodimlarni o'qitish hamda regulyator va bozor o'rtasidagi institutsional muvofiqlashtirish. [7].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili O'zbekiston sug'urta bozori uchun xalqaro standartlarni moslashtirishda muhim bo'lgan quyidagi asosiy jihatlarini ajratib ko'rsatishga imkon beradi:

- Texnik va institutsional tayyorgarlik. Standartlarni (IFRS 17, ORSA, Solvency II/ICP elementlari) joriy etish IT-infratuzilma, ma'lumotlarni yig'ish va sifatini ta'minlash, kadrlarni o'qitish hamda metodologik qo'llab-quvvatlash bo'yicha sezilarli investitsiyalarni talab qiladi - bu barcha adabiyotlarda takroriy xulosa sifatida qayd etilgan.

- Ma'lumotlar sifati va modellari. ORSA va o'z risk baholash modellari to'g'ri ishlashi uchun tarixiy va stressga yo'naltirilgan ma'lumotlar talab etiladi.

- Sug'urta faoliyatini tartibga solish bo'yicha vakolatli davlat organi roli va moslashuvchan tartibga solish. Xalqaro standartlar maqsadni belgilaydi, lekin ularni moslashtirishda bozor hajmi, raqobat darajasi va mulkchilik tuzilmasi hisobga olinishi kerak. O'zbekistonda sug'urta faoliyatini tartibga solish bo'yicha vakolatli davlat organi uchun ORSA elementlari va oshkor qilish talablarini bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq bo'lib, sug'urtalovchilar uchun o'tish davri metodologik qo'llab-quvvatlashini ta'minlash zarur.

- Risklarni boshqarish madaniyati va korporativ boshqaruv. Standartlar faqat korporativ qo'llab-quvvatlash mavjud bo'lganda samarali bo'ladi. O'zbekiston uchun ustuvor vazifa - ijro organi va yuqori boshqaruv darajasida riskka yo'naltirilgan amaliyotlarni rivojlantirish.

- Fiskal va makroiqtisodiy xususiyatlar. Makroiqtisodiy o'zgaruvchanlik yuqori va kapital bozori cheklangan bo'lgan bozorlar uchun Solvency II talablari kutilmagan ta'sirlarni keltirib chiqarishi mumkin.

Tadqiqotni amalga oshirishda foydalanilgan usullar (Methods/Методы). Ushbu tadqiqotni amalga oshirishda ekspert baholash, umumlashtirish, taqqoslash, mantiqiy yondashuv, tahlil, ma'lumotlarni guruhlash usullaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalarlar (Analysis and results/Анализ и результаты). So'nggi yillarda O'zbekiston sug'urta bozorida sug'urta mukofotlari hajmining jadal o'sishi va mahsulotlar tuzilmasining kengayishi kuzatilmoqda. Shu bilan birga, sug'urta sektori asosan bank segmentiga mansub bo'lib qolmoqda va bozor tuzilmasida majburiy sug'urta turlarining ulushi yuqori darajada saqlanib qolmoqda. Shu jarayonda muhim institutsional islohotlar ham amalga oshirilmogda, bular sug'urta faoliyati sohasidagi milliy qonunchilik yangilandi, xalqaro amaliyot bilan uyg'unlashtirish bo'yicha chora-tadbirlar ko'rilmogda, buxgalteriya hisobi va axborot oshkor etishning zamonaviy yondashuvlariga o'tish tashabbuslari ilgari surilmogda (shu jumladan IFRS standartlarini joriy etish yo'nalishida), shuningdek, xalqaro yo'riqnomalarda belgilangan riskka yo'naltirilgan nazorat elementlarini muhokama qilish jarayoni davom etmogda. Ushbu transformatsion jarayonlar xalqaro risklarni boshqarish standartlarining mahalliy sharoitda samaradorligi va qo'llanish imkoniyatlarini o'rganish uchun muhim tadqiqot maydonini shakllantirmogda.

Ijoiy o'sish dinamikasiga qaramay, tarmoq barqarorlikka ta'sir qiluvchi bir qator tizimli muammolarga duch kelmogda, ya'ni ayrim sug'urta kompaniyalarining kapital yetishmovchiligi, korporativ boshqaruv amaliyotining parchalanib ketganligi, zamonaviy miqdoriy risk baholash metodikalarining to'liq integratsiyalanmaganligi va faoliyat shaffofligining cheklanganligi. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun nazorat organi va sug'urtalovchilarning o'zlari tomonidan muvofiqlashtirilgan metodologik hamda institutsional yechimlar talab etiladi. Bunga kapitalni baholash, korporativ boshqaruv, ORSA (own risk and solvency assessment), operatsion risklarni boshqarish, shuningdek, oshkor etish sifatini oshirish bo'yicha yagona yondashuvlarni ta'minlovchi xalqaro standartlarning moslashtirilgan holda joriy etilishi kiradi. Shu ma'noda, xalqaro standartlar texnik vositalar manbai bilan birga nazorat siyosati uchun yo'nalish ko'rsatuvchi mezon sifatida ham xizmat qiladi.

Xalqaro standartlar o'zaro bog'liq uchta asosiy funksiyani bajaradi:

1. Ular nazorat infratuzilmasi va protsessual amaliyot uchun minimal talablarni belgilaydi (IAIS/ICPs);

2. Kapitalga bo'lgan talab va barqarorlikni baholash bo'yicha aniq riskga yo'naltirilgan metodikalarni taklif etadi (Solvency II hamda o'z kapitallilik standartlari yo'nalishidagi yondashuvlar);

3. Sug'urta majburiyatlarini tan olish, baholash va oshkor etish qoidalarni shakllantiradi, bu esa risklarni boshqarish va tezkor qaror qabul qilish jarayonlariga bevosita ta'sir qiladi (IFRS 17).

Bundan tashqari, risklarni boshqarish standartlari (ISO 31000; COSO ERM) tashkilot ichida risklarni aniqlash, miqdoriy baholash va monitoring qilish uchun konseptual asos yaratadi. Ushbu vositalarning sinergik qo'llanilishi sug'urta tashkilotlariga boshqaruv sifatini, shaffoflikni va xalqaro darajadagi ko'rsatkichlar taqqoslanishini oshirish imkonini beradi, bu esa qayta sug'urta imkoniyatlarini va xalqaro hamkorlarni jalb etishda alohida ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston sug'urta bozorning institutsional holatini inobatga olib, ijobiy ta'sirlarni maksimal darajada oshirish va ortiqcha xarajatlarni minimallashtirishga yo'naltirilgan quyidagi amaliy tavsiyalarni ajratish mumkin:

1. Bosqichma-bosqich joriy etish. Sug'urta faoliyatini tartibga solish bo'yicha vakolatli davlat organi Sug'urta bozori professional ishtirokchilari assotsiatsiyasi bilan birgalikda IFRS 17 va ORSA standartlarini joriy etish bo'yicha "yo'l xaritasi"ni ishlab chiqishlari zarur.

2. IT/kadrlar dasturlarini maqsadli subsidiyalash. Aktuarlar va tahlilchilarni tayyorlashni davlat va nazorat organlari tomonidan qo'llab-quvvatlash (grantlar/treninglar/olimlar bilan hamkorlik dasturlari) muhim ahamiyatga ega.

3. Yirik sug'urta tashkilotlarida ORSAni sinovdan o'tkazish. "Flagman" kompaniyalarda ORSA jarayonlarini sinov tariqasida joriy etish hamda sug'urta bozorida namuna va amaliy andozalarni shakllantirish uchun maxfiy bo'lmagan keyslarni majburiy tarzda e'lon qilinishini ta'minlash tavsiya etiladi.

4. Yagona ma'lumot almashish platformasini yaratish. Yo'qotishlar va risklar ta'siri bo'yicha maxfiy bo'lmagan statistik ma'lumotlarni to'plash uchun markazlashtirilgan infratuzilma ichki modellarni yaratishdagi to'siqlarni kamaytiradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, risklarni boshqarish xalqaro standartlarini joriy etish sug'urta bozorining moliyaviy barqarorligi va shaffofligini oshirishda katta salohiyatga ega. O'zbekiston sharoitida eng muhim vositalar - ORSA jarayonini bosqichma-bosqich tatbiq etish, IFRS 17 standartiga o'tish bilan bir qatorda IT infratuzilmasi va aktuariylar kompetensiyasini rivojlantirish hamda kompaniyalarning hajmi va tuzilmasini inobatga olgan holda moslashuvchan tartibga solishdir. To'g'ri rejalashtirilgan va tizimli qo'llab-quvvatlangan joriy etish uzoq muddatda tizimli risklarning kamayishiga hamda sug'urta sohasiga bo'lgan ishonchning ortishiga olib keladi. Biroq, sug'urta faoliyatini tartibga solish bo'yicha vakolatli davlat organining yordami va inson kapitaliga investitsiyalarsiz ushbu jarayonning samarasi cheklangan bo'lib qolishi mumkin.

Xulosa va takliflar (Conclusion/Выводы и предложения). O'zbekiston sug'urta bozorining risklarni boshqarish xalqaro standartlariga moslashuvi - bu strategik qadam bo'lib, bozor barqarorligini mustahkamlash, ma'lumotlarni oshkor etishni oshirish va uni xalqaro moliyaviy oqimlarga samarali integratsiyalashuvini ta'minlashga xizmat qiladi. Transformatsiyaning muvaffaqiyati faqat xalqaro me'yorlarni bevosita ko'chirib qo'llashga emas, balki sug'urta faoliyatini tartibga solish bo'yicha vakolatli davlat organi, sug'urtalovchilar, akademik hamjamiyat va xalqaro hamkorlar o'rtasidagi konstruktiv hamkorlikka bog'liqdir. Bu esa bosqichma-bosqich choralarni joriy etish, inson va texnik kapitalga maqsadli investitsiyalar kiritish hamda moslashuvchan nazorat mexanizmlarini tatbiq etish orqali amalga oshiriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar (Литературы/ References):

1. O'zbekiston Respublikasining "Sug'urta faoliyati to'g'risida"gi 730-son Qonuni, 2021 yil 23 noyabr. <https://lex.uz/en/docs/5739117> Ъ
2. O'zbekiston Respublikasining "Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish to'g'risida"gi 370-son Qonuni, 2014 yil 6 may. <https://lex.uz/docs/-2382409>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sug'urta xizmatlari bozorini yanada rivojlantirishning kompleks chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2024 yil 1 martdagi PQ-108-son Qarori. <https://lex.uz/docs/-6824178>
4. Kumar et al. «Enterprise risk management in the insurance industry: Trends and future directions». 2022. https://www.researchgate.net/publication/379235864_Enterprise_risk_management_in_the_insurance_industry_Trends_and_future_directions.

5. Aigner, P. (2023) — «Identifying scenarios for the Own Risk and Solvency Assessment (ORSA)» (SSRN / econstor). ICIR Working Paper Series, No. 48/23, p. 36.
6. «Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) — Guidance and practice notes» — NAIC. As of December 2022. www.naic.org.
7. Abdusaidov S. — «Reasons and Problems of Application of IFRS 17 in Insurance Companies». Journal of multidisciplinary sciences and innovations. German international journals company, 2, 2025. Pages 129-130.
8. F.R.Xasanov. O'zbekiston sug'urta tashkilotlarida korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'nalishlari. "O'zbekiston sug'urta bozori" ilmiy jurnali, 2-son, may 2025 йил. DOI: https://doi.org/10.55439/INS/vol2_iss2/281